

A desgrat de tot em sembla ara que l'etimologia d'En Moll és tan sostenible almenys com la hipòtesi de 1943. Fins i tot diria que, presentant una història de tipus menys excepcional, és una mica més versemblant que l'altra. També, però hi cal fer reserves: la base semàntica és menys segura: ell invoca l'indici, més aviat vague, que la sòllera «a la primavera sol situar-se dalt d'un arbre, i estar-hi immòbil --- sense avalotar-se ni fugir si passa gent prop de l'arbre, talment com si fos una mica dura d'orella ---»; i d'altra banda cita una sèrie de noms d'ocell que deriven de *SURDUS*; però aquí la discrepància ja és més gran que amb l'alosa, car es tracta d'ocells ben diferents: del gènere *Anthus*, i d'uns de tipus tan allunyat com les gallinàcies: la becada, la *Gallinago gallinula*, i altres d'aquest gènere. I no obstant jo mateix li forneixo ací un paral·lel més acostat, com aquest andalús *sordilla* que he citat, que seria «parecida a la alondra» (val a dir, que és segons el *DACEsp.*). És difícil, doncs, decidir-se definitivament entre les dues teories, si bé un s'inclina un poc de la banda d'En Moll, fugint dels processos poc corrents. Notem que amb una o altra etimologia (també amb **SÜRDÜLA*) l'alternança *ó/ú*, inexplicable pel català, exigiria mossarabisme. Cosa possible.

Cal, però, plantejar la sospita si no hem anat tan errats l'un com l'altre. Car és versemblant que s'hagi d'identificar *súllera/sòllera* i l'antic *sorla* del qual deriven amb el nom d'ocell *xurla*, que amb gran credibilitat ja Spitzer va equiparar amb la família del cast. *CHORLITO*, de creació expressiva (*DCEC/DECH*); de *xurla* va demostrar derivat Spitzer, *LexikK*, 20-21, el mall. i men. *atxullat* 'estupefacte, contrariat amb greu sorpresa, amb un *pam de nas*' («verduzt, niedergebügelt»).

Com que aquesta derivació em sembla evident, aprofito la present ocasió per documentar bé aquest derivat, que Spitzer exemplifica en les *Rondaies* d'AMALCOVER, i que el mateix Alcover usà sovint en el *BDLC* (x, 166); vol dir «atabacat, capturat, contrariat, cast. *chasqueado, corrido*» (XIII, 115); una altra *rondaia* d'ell: «--- Duràs una notícia an el Rei? --- has de dir --- que es cavall és mort; el qui li durà tal notícia té pena de la vida --- Se planta --- davant cal Rei --- se posa a dir-li --- Es teu cavall no menja, ni beu, ni pixa, ni caga ni alena... ---Idò és mort! --- Ja he guanyat es jornal! --- li donen ses mil lliures, i el Rei quedà tot *atxullat*» (Moll, *Homen. a E. Serra Ràfols*, p. 47). D'una cobla mall.: «A s'amor vaig dir un dia: ---Què faran aqueis guerrers?--- [rivals]. / Me va dir que no temés, / que ella amb ells s'hi devertia, / i jo, sa por que tenia: / que no es devertís de més, / i que altri la se'n dugués, / i jo *atxullat* roman-dria» (Moll, *Amoroses*, 79). També men.: «els moros prepararen s'assalt de sa torra --- però al agafar-se a sa parabanda am ses mans, sa Donzella els-hi féu saltar a cops de destal. Es moros, veyent qu'eran molts ets *atxullats* ---», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 78).

L'africada *tx* no ha d'inquietar-nos: es tractarà d'una derivació **esxurlat* amb la normal resultant de *-sx-* en els parlars balears. Car també se'n troba una variant

sense prefix i encara amb *-rl-*: «en tres gels que no es facen i tres serenes que facen, podrà tenir un cotxo d'or---. Quan el rei sentí això va quedar un poc *xurlat* i li tornà a dir: ---Meem, bon homo, no vos entenc» rond. de l'Arx. Lluís Salvador, p. 181.

Moll acaba l'article amb dos suggeriments que ens mostren com ell cau també en el «pecat» d'atreuiment. Un *durdulla* pirinenc sortiria de **surdulla*, anàleg a **SURDULA*, i no d'una variant de *TURDUS* 'tord': aquí, però, més que d'audàcia cal parlar de temeritat. Per altra part (p. 7) basteix una hipòtesi per explicar l'additament *-era* de *mèllera* i *sòllera*, per analogia dels noms d'ocell *tórtora* (variants *tórtera* i *tortra*), *pàssera* i alguns altres noms d'èssers i objectes en *-era*. Certament res d'això no bastaria. No sols no té dret a fundar-ho en la major part dels mots que cita: en els uns, com *aumànguera* o *escòrpora* (*-era*) i fins *ànnera*, l'element *-era* no és afegit sinó pertanyent a l'ètimon; en molts no es tracta de noms d'ocell; d'altres, on és additament, són atuell, com *plàtera* sense la més remota analogia semàntica: igual que *tórtora* o *escòrpora* hauria pogut citar *pòrp(ora)*. I sobretot aquí es tracta d'un fenomen encara més representat en els dominis castellà i portuguès, en aquests amb clara base pre-romana; no és que la història sigui la mateixa per tot, però l'origen primer està molt més d'aquest costat que del que ell imagina.

¹ Perquè jo la mantindria «al cap d'una trentena d'anys, com a segura», inexacte: es refereix a la reproducció de la meua breu nota de 1943 en una compilació de conjunt (*Top. Hesp.* I, 258); al contrari: en aquest llibre, vol. I, 224, n. 7, precisament la declaro «atrevida», i ja faig allí la rectificació de les dues inexactituds que em retreu (*ú* i no *ò*; identificació amb l'alosa, moixó diferent, si bé semblant), les quals de cap manera no prenia pas (encara que ell ho digui) com a «bases». — ² Primer apareix *solleres*, dos cops, en el doc. de 1600, a la p. 90, de la revista, i *sorla* a la p. següent; segons Moll i *AlcM* és també l'a. 1600 (jo tenia nota que en aquesta p. és l'any 1457, i no puc verificar quina data és la certa, o si l'una o l'altra és conjectural). Semblaria, doncs, que es tracti d'un mateix doc. o llista de 1600, on l'erudit que ho publica hagi llegit primeiramente *sollera* i després *sorla*. Impossibile descartar la sospita que aquesta *rl* resulti d'un malentès de la *r* de la forma ben establerta *sòllera* (potser en sigla?)

Sollert, V. *sollera* *Sollèrcia*, *sollert*, V. *solemne Sollevadis*, *sollevament*, *sollevar*, V. *llevar Sollicit*, *sollicitació*, *-ador*, *-ament*, *sollicitar*, *sollicitós*, *sollicitud*, V. *sodegar* i *citar Sollim*, *sollimós*, V. *sutja*, però més aviat que això sembla ser error de lectura per *soillat* 'sollat' (o bé per *sollimat*, en relació amb *sollim* < *sutja* × *follin*) *Solliniat*, V. *linia Solliquer*, V. *soll*

+*Sollivi*, que l'*InvLC* tradueix per «sous lavoïr»: «it. blliau simpla e gonela simpla de femna, ab *sota-*